

1. POWIEŚĆ (706) sb f

powieść (706), [powiejść].

o oraz e jasne (w tym w e i w o 1 r. błędne znakowanie).

sg N powieść (120). ◇ G powieści (97). ◇ D powieści (45). ◇ G a. D powieści (3). ◇ A powieść (62). ◇ I powieścią (44), [powiejściu [zapis: -u]]. ◇ L powieści (49). ◇ pl N powieści (43). ◇ G powieści (36). ◇ D powieściám (12), powieści(o)m (2) *SarnUzn, SkarŻyw*; -ám (11), -(a)m (1). ◇ A powieści (46). ◇ G a. A powieści (1). ◇ I powieściami (25); -ami (21), -(a)mi (4). ◇ L powieściach (19); -ach (14), -ách (4) *KromRozm II, LubPs* (2), *GórnDworz*, -(a)ch (1). ◇ sg a. pl G powieści (102).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

To, co ktoś powiedział lub napisał, czyjes słowa, wypowiedź; narratio Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calep, JanStat; dictum (dicta (pl)) Vulg, Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; sermo BartBydż, Vulg, PolAnt, Mącz, Cn; verbum PolAnt, Mącz, Vulg, Cn; oratio Mącz, Modrz, Cn; sententia Mącz, Calep, Cn; eloquium, loquela PolAnt, Vulg; enuntiatum, proloquium, pronuntiatum Mącz, Cn; locutio PolAnt; dicturum, praedicatum, prolatio, propositio, propositum, thema, vox Mącz; enuntiatio, profatum, pronuntiatio Cn [w tym czyja (398): G sb i pron (203), pron poss (132), ai poss (59), „cudza” (4)] (706) :

A. Ustna; też mówienie, sposób mówienia (536) : *OpecŻyw* 165v; *BartBydż* 142b; *MetrKor* 61/223v, 224; *Ktorzy powiedią iż ktoż nam ma vřkromić powieści náłfe/ á zaż my vřt swoich przy řwey mocy niemámy. RejPs* 17; *rořferzaymy powieściami řwemi miedzy wřřytki národy wielmożność iego RejPs* 141 v, 17 [2 r.], 17v, 95, 106v, 157 (11); *S Czeřfarzem ye^{ęo} mczam Tureczkyem thakowá przyařzn ye^{ęo} Kro. m. myecz raczi yřch nyelyeda yakye powyefczy řrvřchicz ye mogá LibLeg* 11/171v, 11/134; *Rejřóz G2, K6v; RejKup* m8, z6v; *MurzHist* S4; *MurzNT Ioann* 4/42; *Mowił to pan Rej w sobotę dosyć układnie [...]. I była u Krola accepta tą powieść jego. Diar* 61; *Czemu wdowo ná zřą rzecz náwodziřz/ Swá powieściá mdłym żeńřkim płciam řzkodziřz BielKom* G2, F5v; *A przedię ták z onego řercá vpornego/ Dzyerzą řie w powyefcyach řwych klámřtwá obřudne^{ęo} LubPs* O4v, O4v *marg* [2 r.]; *Leop Eccli* 27/14, 42/1; *á niechay z vřt wářzych nie wychodzą hárdę powieści [ne ... egrediatur vetus verbum ex ore vestro] BibRadz* 1.Reg 2/3; *Abowiem nigdyřmy nie vřzywali powieści pochlebney [Neque enim aliquando in sermone adulationis facti simus] BibRadz* 1.Thess 2/5, Ex 23/8, I 273v, *Iob* 34/16, *Iudith* 8/18, *Eccli* 8/20 (13); *OrzRozm* L2; *ku kthorym [ojcu i cesarzowi] vcřzyniá rzecz řpaniářá/ [...] ktorá powieściá Cęfarzá y oycá odwiodłá od gniewu przeciř Brzetyřłáwowi BielKron* 324, 29, 72, [85²]v, 112, 195 (11); *AEnigma, Trudne á chytře pytanie/ álbo gadká. Unde AEnigmatistes, Gádacz/ który tákowe powieści vmye álbo zádáwác/ álbo/ wykłádac. Mącz* 4c; *Enundatum, Ciceroni est quod Dialectici propositionem vocant. Gruntowna powieść kilkiem słów ogářniona/ która yeřt w Philozophiey álbo w řwiętyym piřmie fundowana Mącz* 254b, 14d, 21c, 69c, 85d, 102d (15); *chybá žeby ktho głupie rzeczenie/ ktoremu řie więć ludzie/ richlej niż řoremney powieści řmieię/ zá třeřność poczytác chciá. GórnDworz* O; *Ináczey tego żaden tu rzec nie może pánie Wapowřki miřy/ iedno ižeř w.m. w powieści řwey káždey rzeczy dotknář GórnDworz* Iiv, C6v, C8, I7v, K3v, N (14); *RejPos* 272; *BialKat* 71; *BielSpr* 46v; *Niech będzey vcřciwa powieść twoiá/ řtáteczne á pobożne řpiewánie twoye RejPosWstaw* [110³]v; *Chwář z rořtropney powieści pochodzi BudBib Eccli* 15/10, *Eccli* 3/23, 20/13; *WierKróc* A4v; *CzechRozm* 159v, 161, 184, 266v;

PaprPan T2v; Záište słuźnie zá podeyrzáná ma być powieść tych/ ktorzi się náuczyli/ komu kwoli co mowić/ á práwdzie nic. *ModrzBaz* 17, 64v, 70; *KochOdpr* C2v; *KochPs* 81; więcey z iadł mowiąc/ á niebacząc fię (bośmy mu my blińko śiedzác chleb podmiátáli) gdy fię powieścią báwił, ále gdy milczał á czytánia fluchał/ ledwie częgo przy obiedzie fkolztował *SkarŻyw* 335, 80, 373, 396, 479; *StryjKron* 482; *CzechEp* 282; *GórnRozm* B4, G; *ActReg* 122; *Phil* R4; A z miáftá onego wiele Sámárytanow wwierzyli weń; dla powieści oney niewiáfty ktora świádczyła/ że mi wizytko powiedział com iedno czyniá. *WujNT Ioann* 4/39, *Ioann* 4/42, s. 319, 1.*Thess* 2/5; Przetoż mu [*Mojżeszowi*] P. Bog dał wielkie cudá w rękę áby ie czynił/ á poľánia fwego y powieści iemi potwierdzał. *SkarKaz* 417a, 79b; Prawdę ty był powiedział/ Strates w fwey powieści *PaxLiz* B4, C3v; *SkarKazSej* 662b; *KlonWor* 33; [y roflavylŷ the nowyne y flowa Iofephowe fpowyeyfzczv fnamyenythv nadvorze krolewfkym rofnyeľzly *TomZbrudzBrul Gen* 45/16; *BudDzieciokrzczeń* 102].

powieść czego [= *jaka*] (4): *KromRozm* I G; Mowili przeciwo mnie zradnym ięzykiem/ y powieściami nienawiści obtoczyły mię *Leop Ps* 108/3; *BudBib Prov* 1/1; Co też opowiedamy nie przez wyuczone powieści ludzkiey mądrości: ále przez náukę Duchá (*marg*) świętego. (-) *WujNT* 1.*Cor* 2/13.

powieść około czego (1): oná powieścią páłterską/ około śpiewánia Anielŷkiego żołnierzłtwa/ [św. *Józef*] poćięchę [!] odnioł. *SkarŻyw* 243.

W połączeniach szeregowych (7): *LibLeg* 10/91; iż podobno tym pisaniem [!], kartam i powieściam Rad Ich [M] zrozumieć nie mogli. *Diar* 55; áby [*dzieci*] flýfzeli ludzkie rozmowy/ á ftąd fie wczyli obyczáiw/ przeľpiczney rozmowy thowárzyłkiey śmiechow/ powieści/ y innych rozmow poćciwych *BielKron* 272v; *Membrum*, [...] część wízelákiey rzeczy yáko mowy/ powieści/ kazánia *Mącz* 214d, 454c; *ModrzBaz* 53v; *ReszPrz* 63.

W przeciwstawieniach: »powieść ... milczenie, oczy« (2): bo wiele kroć powieścią okłaman będziefz ale oczyma nigdy. *BielŻyw* 52; kthory [*Ksenokrates*] powiedział/ że niekiedy żáłował powieści fwey/ ále milczenia nigdy. *Phil* G.

W porównaniach (3): Powieść flalonego ieft iákoby brzemię ná drodze *Leop Eccli* 21/19; Wálze powieści fą podobne popiołowi *BibRadz Job* 13/12; Powieść nie wedle czáfu ieft iako muzyká w fmętku *BibRadz Eccli* 22/6.

W charakterystycznych połączeniach: *powieść* (*powieści*) *chytra(-e)* (2), *dworskie*, *foremna* (3), *gruntowna*, *harda(-e)* (2), *jawna*, *jednostajna*, *miła*, *miodowa*, *niczemne* (2), *nienawisna*, *niepewna* (2), *niepoboźne*, *niepocziwe*, *niepożyteczne*, *niewierne*, *niezgodliwe*, *okrutna*, *piękna*, *płone*, *pochlebna* (2), *potworna*, *przeciwne*, *przemierzłe*, *przyjemna*, *przykre*, *rozmyślna*, *roztropna(-e)* (2), *słodka(-ie)* (2), *sprośne*, *sroga(-ie)* (2), *stateczna*, *tajemna*, *trudne*, *ucieszna*, *uczciwa*, *uszczypliwa*, *wdzięczna* (2), *wszeteczna* (2), *wymyślone*, *wywodna*, *zaoczna* (3), *zdrowa*, *złe*, *żałosna*; *dowieść powieści* (G sg a. pl), *nie dbać*, *uczyć się*, *używać* (2), *wstydać się*, *zaprzecć się*, *dziwować się powieści* (D) (2), *przeciwić się*, *śmiać się* (2), *wierzyć* (2); *powtarzać powieść*; *stroić powieści* (A), *uskromić*, *wykładać*, *zataić*; *powieścią(-ami)* *bawić się*, *chlubić się*, *cieszyć się* (2), *dręczyć*, *dworować*, *gardzić*, *lżyć*, *mścić się*, *odwieść*, *oszydzony*, *prawie zabić*, *rozśmieszyć* (2), *skłonić k sobie*, *sławę* [czyj] *mazać*, *szkodzić* (2),

z świata zgładzić, ucieszyć, unieść się, uszczerbić, zwodzony (zwiedziony) (3); z powieścią odprawić się (2); uwieść się za powieścią.

Zwroty: »słuchać (a. posłuchać) powieści (G); (u)słyszeć powieść; przysłuchiwać się powieści (D)« = *audire sermonem Vulg, PolAnt; audire eloquium PolAnt* [szyk zmienny] (4;2;1): I vlylffawlfy Fáráo tę powieść/ dał fzukác ná ftrácenie Moizeffá *Leop Ex 2/15, Is 41/26; BibRadz Iob 13/17, 34/2*; áby [dworzanin] [...] pilnie przyfluchywaíac fie kázdego powieści/ vmiál włowíc fobie thákie rzeczenie/ bez obrázy *GórnDworz P8v, P7v*; Słuchayćie (przeto) á posłuchayćie głofu me⁸⁰/ pilnuyćie á posłuchajćie powieści moiej. *BudBib Is 28/23*.

»wierzyć (a. uwierzyć, a. wiarę dać), dać miejsce, wierzenie powieści« = *narrationi credere Modrz; credere auditui Vulg* [szyk zmienny] (11:9:1): *BielŻyw 52; BielKom C3, C3v; [Joab]* rzekł krolowi/ przyfiągł Abner iż cię ma zdradzić. Krol nie dał tey powieści mieyfcá. *BielKron 69, 55v [2 r.], 73, 97, 100, 140v (10); RejAp 196v; GórnDworz Xv, Dd7*; fkąd też o nich ták potym rozumieią/ że prawdy w fobie niemáią: przeto áby powieściam ich wierzono/ vftáwicznie mułzú przyfięgác. *KuczKat 340; ModrzBaz 17; LatHar 251; WujNT Ioann 12/38, Rom 10/16*.

Wyrażenia: »fałszywa (a. fałeczna), (o)mylna, obłądliwa powieść« [szyk 10:7] (10:6:1): Wiele kroć mię złóćiwi vfprowowali fwemi omylnemi powieściami *RejPs 181v, 53, 178v, 187v; BielKom D7*; Nye podawayze myę w ręce złych ludzi wfetecznych/ Ktorzy máyá vftá pełne powyeści fałecznych *LubPs G3; BibRadz I 29lb marg; BielKron 73, 148; RejPos 163v, 207, 241v; RejZwierc [78²]; KochPs 64; ZapKóscier 1580/15v; GosłCast 74*. Cf »z fałszywej powieści«.

»kłamliwa, nieprawdziwa powieść« (1:1): áby był frodze karan then kázdy/ kto nieprawdziwą powieścią fwá/ poczćiwey bialeygłowy flawę máże *GórnDworz Z8; RejPos 189*.

»powieść (powieści) ludzka(-ie)« [szyk 4:2] (6): co fie tycze Czyfcowego ognia/ fą to luckie powieści wymyflone *BielKron 213v; RejPosRozpr b4v*; Zali pewnieyfa powieść ludzka może być nád obiawienie Boże? *CzechEp 176, 69; NiemObr 89*. Cf »wedle powieści ludzkiej«.

»powieść prawdziwa« [szyk 2:2] (4): *BielKom C3*; Axioma, Latine pronunciatum, Proloquium, et propositio apud dialecticos, Piękna á foremna yáka powieść/ prawdziwa/ ktorey fie nikt przeciwić nie może. *Mącz 22b; GórnDworz N6, Dd8*.

»prozna powieść« = *puste gadanie (1)*: prawdą się obrażáią [panowie zwierchni]/ á w prozney się powieści kocháią [*vanitate orationis gaudeant*]. *ModrzBaz 17v*.

»trefna [= zabawna], śmieszna powieść« = *scommá Mącz; facetia blandula Modrz* [szyk 8:1] (8:1): *Mącz 86c*; áby człowiek/ kiedyby iedno chciał/ mógł rozłmieyfc/ y vcielzyć trefną powieścią drugie *GórnDworz N7, N8, P6v, S3v, S4, T6v, Dd8; ModrzBaz 53v*.

Szeregi: »mowa, (abo) powieść« (2): Abowiem kto w mowie/ ábo we wfzelákiey powieści [*in sermone atque oratione*]/ y w obyczáioch/ nie niebędzie miłował zmyślonego/ obłudnego/ y fárovánego/ ten záprawdę y drugim niebędzie pochlebował *ModrzBaz 17v; Calep 320a*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»namowki i powieści« (1): A Pąn Matis Čielzyca. Będąc Namowkami i powieściami obłądliwemi zwiedziony, Wthich czáfiech za Contraktem ftawic się vmyflil *ZapKóscier 1580/15v*.

»powieści a obmowy« (1): Iuż [...] zākrywāć á połlāchcāć bēdziefz kāżdy łtan bliźniego łwego/ by łie też dobrze y w czyni vniołł powieściāmi á obmowāmi łwemi *RejPos* 172v.

»pismo ani powieść« (1): Iż być Anyoł co inłzego powieđał niźli tho co iuż wiełz [...] od Pānā łāmeġo/ [...] iuż nie wierzcie piłmu ładnemu inemu/ āni powieđi ładney iney *RejAp* 196v. [*Ponadto w połāczeniu szeregowym 1 r.*]

»powieść i rada« (1): ładna przyiāzność y thowārzyłtwo nie ma być mu tāk miłe/ żeby w rzeczach wātpliwych nie miāl thego przynieść powieđciā y rādā łwā/ coby ku zāchowāniu y rozmnożeniu R.Połpolitey być mogłō *Phil* H4.

»rzecz a(ł)bo (a) powieść« [szyk 2:1] (3): *KromRozm II G*; iż we włzytkim ielsteście vbogāceni w nim/ w kāżdym łłowie y w kāżdey vmieiętności (*marg*) w kāżdey rzeczy ābo powieđci. (–) [*in omni verbo et in omni scientia*] *WujNT* 1.*Cor* 1/5. Cf »z powieđci a z rzeczy«.

»słowo, (i, abo) powieść« [szyk 3:2] (5): *Mącz* 86c; *APophtegmatā* zā onych łtārych powāżnych ā vczonych łudzi zwano to łłowā y powieđci rołtropne ā dworłkie/ ktore też czāłem bywāły w rozmowach ich *RejZwierc* 210; *RejPosRozpr* b4v; *CzechEp* 123; Powieđci [łłodzieja] niezgodliwe/ łłowā zāiākāwe *KlonWor* 3.

»powieść i wskazanie« (1): A on tho [...] dal nam wiedziecz powieđcz y włkazanye prethwiczone *MetrKor* 61/224v.

»wykład a powieść« (1): Aby też to o kim yāłnymi znāki łye okazāłō/ iż ma duchā S. przedłye byłmy łye nā yego wyłkādłye ā powyełci przełpyecznye łādźić nye myeli. *KromRozm II* ł3v.

Wyrażenia przyimkowe: »według (a. wedle, a. podług) [czyje] powieđci« = *zgodnie z tym, co ktoś powiedział, secundum eloquium Vulg; ex sermone PolAnt* (8): zlituy łie nādemną według powieđci twoiey. *Leop Ps* 118/58; *BibRadz Sap* 2/20; *GórnDworz* Z8v; *BudBib Sap* 2/20; Więc też y niektorzy z nālzych Według powieđci niewieđciłch. Iāk to łkoro vłlyłzeli Zā raz do grobu biełeli. *MWilcHist* K; *CiekPotr* 68; *PaxLiz* C2v.

~ *Wyrażenie*: »wedle powieđci łudzkiej« (1): iāko nie wedle widzenia/ āni wedle powieđci łudzkiej [...] [*Bóg*] łādźi: āle ma ācz łkryte āle łprāwiedliwe łādy łwoie okołō nas *SkarKaz* 347b. ~

»z powieđci« [*w tym: czyje* (27)] = *na podstawie tego, co ktoś powiedział; in sermone PolAnt; ex sermone Mącz* (35): miłmi też z yego [łosłā] powyełczy dobrze wirozvmiely yz wi yełtełczie nam dobrim przyaczieliem *LibLeg* 11/87v, 10/91; *RejKup* p8v; *MurzHist* C4v; *KromRozm III* B6v; *LibMal* 1554/190v; *GliczKsiāż* M4; āby włzytki łprāwy Sādowe y zapiły/ wyrozumnym włāłnym łęzykiem piłāne były/ s powieđci ktoreġo Mężā rołtropnego nā Sādzie łyedzāceġo. *GroicPorz* ev; *RejWiz* 184; mādrosć przełżoneġo nād łudem poznawāiā z powieđci iego. *BibRadz Eccli* 9/22, *Eccli* 27 arg, 6, 7; mowiāc: [*Jeremiasz*] trwoży połpolity łud ā czyni złe łerce/ potym łie poddādā nieprzyacielowi z iego powieđci *BielKron* 95, 370v, 443v; *Sermonibus alicuius instigari*, [...] zāpāłić łie z łczyey powieđci przełiwko komu. *Mącz* 415b, 374b; To iżem ia powiedziāl że łtārzy miłowāć mogā/ s powieđci mi pānā Wapowłkieġo vrołłō *GórnDworz* Kk8; *RejPos* 245v; *BudBib Eccli* 9/22; *CzechRozm* A6, 77v, 83v, 190, 214, 261v; *SkarJedn* 247; gdyż też nie nā oko łādźi [*Chrystus*]: āni z powieđci ktora by do vłzu iego przyłzłā *CzechEp* 329; *CzechEpPORz* **2; Kroyniki nālze powiādāiā/ że przodkowie

náfzy z powieści y obcowania Czechow y Moráwcow/ wiárę Páná Chrytułowę poználi *ReszPrz* 29; *PaxLiz* B3v.

~ *W charakterystycznych połączeniach*: z powieści baczyć, dochodzić [czego], pojąć, pozna(wa)ć (znać, poznan) (6), (wy)rozumieć (7), sądzić, zmyślać.

Wyrażenie: »z fałszywej powieści« (1): Wielec łobie częłto ludzie z nienawiści/ wiele z fałszywey záóczney powieści przeciw drugim zmyśláią *CzechEp* 95.

Szeregi: »z powieści a poruczenia« (1): yzbi na pothim kazdi wiedział yz tho nye snyego samego ale spowieczci a poruczenya prethwiczowego vífflo *MetrKor* 61/224v.

»z powieści a z rzeczy« (1): Co łzyrzey zrozumiemy y s powieści á z rzeczy tey tho Pánny s. y z hístoriey Ewányelify s. *RejPos* 303v. ~

»na [czyj] powieść« = z powodu tego, co ktoś powiedział (2): Abych ia miał na wałze/ ty płone powieści Tak prętko w ptaki skoczyć *RejFóz* D8v; *BielKron* 105.

»przez powieść« (5): Słyząc to Honoryus/ dał ściąg Stylliká [...] / rozumiejąc thez przez powieść niektorych ludzi/ iż nieiáką zdráde pod nim chciał vczynić *BielKron* 158v, 302.

~ *Szereg*: »choć (ani) przez powieść, choć (ani) przez list« = *neque per sermonem, neque per epistulam Vulg* (3): A Tefáloniczeńczyki vpomina/ áby podanie iego chowáli/ ktorego fię náuczýli/ choć przez powieść/ choć przez list *NiemObr* 74, 76; *WujNT* 2.Thess 2/2. ~

»[jaki] w powieści« = mówiący jakoś; *in sermone suo Vulg, PolAnt* (12): Bo oni vbłágáiąc vftá fwoie czynią ie miódowemi wpowieściach fwoich *RejPs* 82; *Leop Rom* 3/4; *BibRadz Rom* 3/5[4]; *GórnDworz* D8; *CzechRozm* 137v; *PapPan* X4; kto ták iest wymowny? Aby w powieści dzieiom iego mógl być rowny? *KochPs* 160, 104; MA fie też dobry obywatel wyftrzegác/ áby nikczemnym y nieprawdziwym w powieści nie vkazał fie *Phil* F4; *WujNT Rom* 3/4.

~ *W charakterystycznych połączeniach*: w powieści miódowy, nieprawdziwy, nikczemny, równy [czemu], skąpy, skromny, sprawiedliwy (usprawiedliwiony) (3), stateczny, zgodni (pl).

Wyrażenia: »w powieści fałszywy« (1): Iaż to niecnotliwa? Ach nieftétyłz/ iali to w powieści fałszywa? *GosłCast* 65.

»trefny w powieści« (1): Lecż do tego muśi [dworzanin] mieć y theę podporę/ áby był trefnym w powieści *GórnDworz* N6v. ~

»za [czyj] powieścią« = z powodu tego, co ktoś powiedział (3): *LibMal* 1544/91; yfch jako łfam s łzyebye prziczini obrazenya przyałzny y przimyerza. nykomv nyedawa. thak nyewneth za cziam powyefczyą kv srzvczenyv yey łzye łkvapy. *LibLeg* 11/171v; ták było dobrze vfiádło ono fáłszywe mnimánie/ zá pácholęczą powieścią. *GórnDworz* N2.

Przen (3) : ciała bezecne⁸⁰ powieściám nieprzyftáwái *MurzHist* N3v; A ták zniżon będziefz [miasto Jeruzalem]/ [...] a z piátku będzie wychodzić powieść twoiá *BudBib Is* 29/4, *Is* 29/4.

a. *Opowieść, historia, relacja o jakimś zdarzeniu; omówienie jakiejś sprawy; historia Mącz* (34) : *RejPs* 114; A łnadź tá powieść [o królu Midasie] omyła [lege: omyła] wiele tych ktorzy fie Alchimią pętáią/ ktorzy chcą áby fie to złotem stáło czego fie dotkną *BielKron* 26, [206]v; *Historia fabularis*, Niepewna hístoríá/ Wymyflona powieść/ prawdzie nieyáko podobna. *Mącz* 113b, 2d, 12d, 30a, 240c [2 r.], 241a [2 r.], 278d, 320d; *RejAp* 181v; *GórnDworz* N8, O4v [2 r.], O8, P6v [2 r.]; *Boreas* Orythią

nieście: A gdziekolwiek przeminął/ znać gościniec w leśie/ Sośninę wywróconą/ dęby powalóné [...].
Która powieść/ bądź za rzecz prawdziwą twierdzona/ [...] bądź też tak zmyślona/ Znaczyła/ że za
láty miał wtać lud z pułnocy *KochProp* 13; *Calep* 688a.

powieść kogo, czego [= o kim, o czym] (2): á gdy powieść y porządek tego przedziwnego náwrocenia
z famych wft tego to Apoštoła wftlyzem/ nie mále zbudowanie w Bogu wziąć możem. *SkarŻyw* 79,
97; [*BiałKat* 70v].

powieść około czego (1): iż płakał Cefarz slyżąc iey powieść około fwey niefortuny. *BielKron* 326v.

powieść z czego (1): Czemu/ áczes fye W. M. po te czály dobrze przyśluchał/ iákie rozmowy
pokoiowé/ iákie z Hiftoriy powieści [...] wfpominác iá niechcę *Oczko* A2v.

powieść o kim, o czym (2): Powiedział tego [tj. braku kupców w mieście] przyczynę/ iż nie śmieią
thu dziś iezdźić z dálekich kráin przed Luzytany [...]/ ktorzy nie dawno kupiectwá wielkie pobrali.
[...] Bacząc ia iego powieść o Krześcijánstwie tym więcey gániłem mu ten lud *BielKron* 457, 456.

*W charakterystycznych połączeniach: powieść (powieści) długa(-ie)(3), figurowana, foremna(-e) (3),
jasna, krotka (3), nieforemna, rozmaite, subtylna, wymyślona (zmyślona) (3); ucieszyć się powieściami;
wysławiać powieścią.*

Zwrot: »powieść słyszeć (a. usłyszeć, a. słyhać); powieści (G) słyhać« [szyk zmienny] (4;1): Potym
vmyśliłem z Dámálfzku do Mechy [...] ciągnąc/ częścią dla kupiectwá/ częścią widzieć ty rzeczy o
ktorychem rozmaite powieści słyhał. *BielKron* 456, 326v; Przeto też nic więcey ftámtąd pożytku
nie odnośzą/ iákoby też iákiey zmyśloney powieści álbo piofnki nowey z inąd przyniešioney słyhałi
RejPosRozpr c4v; TEn Błogošłáwiony Ian Iáłmuźnik/ bárzo wielkie kochánie w tym miał/ gdy iákie
šwiętych przykłady y powieści słyżał *SkarŻyw* 97, 79.

*Szeregi: [»historija albo powieść«: Cóż to iest Kredó? (-) Iest liczba dwunaście członków Wiary
Chrześciánkiéy: á nieinácý/ iedno iákoby iáka Hiftoria/ álbo powieść pewna wšzyftkiéy Wiary
náłzény *BiałKat* 70, 70v.]*

*»pioro albo powieść« (1): iáko to pošpolicie bywa/ iż káždy fwoię krainę w kthorey fie vrodzi y
wychowa/ wyšlawia piorem álbo powieścią *BielKron* 337v.*

*Wyrażenie przyimkowe: »z powieści« [w tym: czyjej (3)] = na podstawie tego, co ktoś opowiedział
(4): á zás iż niepodobna žeby [šw. Jan Chrzciel] go [Chrystusa] nie miał znać z powieści rodzicow
y inšzych krewnych? *CzechEp* 175, 176.*

*~ Szeregi: »z powieści a nauki« (1): on [šw. Łukasz] też [...] piłał po Grecku s powieści á nauki
Páwła s. y drugich Apoštołow šwiętą Ewányelią *BielKron* 143v.*

*»z podania i powieści« (1): Bo Márek S. y Lukařz S. fami áni widzieli Páná náłzego/ [...] áni
słyhałi słowá z wft iego: ále tylko ie z podánia y powieści mieli. *SkarŻyw* 364. ~*

b. Informacja, wiadomořć, przekaz słowny; relatio HistAl (43) : Oni odpowiedieli/ yž iuž Cefárzá
w morzu ryby iedzą [...]/ tey powieści przyczyną byli Fráncuzowie *BielKron* 221v; tymem [*Książeczki
o liflandzkiej ziemi*] tedy cum *Mapa mundi*, y z inšzymi Kozmográphy/ tudziež špowieścią štátecznych
ludzi iáł weryfikowác. *KwiatOpis* A2v; *SkarŻyw* 397.

*powieść o czym (1): *LeovPrzep* a4v cf »šwiadectwo i powieść«.*

Zwrot: »usłyszeć powieść; słuchać powieści (G)« [szyk zmienny] (4;1): *BierEz* F4; ony powiedziely [...] tha ziemia nyeyefth any przislvscha kv kroliowy polłkiemv [...] yedno ze tha zyemia od dawnych czasow prziflvfcha kv zamkv oczakowłkiemv [...] y ya te powiefcz vłifschawłchi od nych niemoglem wirozvmiecz na czim bich wtey rzeczi przeftacz. *LibLeg* 11/20, 11/85 [2 r.]; *LeovPrzep* a4v.

Wyrażenie: »powieść ludzka« (2): takie Woyłko wtych tám polách dálekich y puptych niebywáło/ iefli się nápowieści luckiey niemylę/ iáko w ten čás. *BialKaz* L3. Cf »z powieści ludzkich«.

Szeregi: »skutek [= czyn] a powieść« (1): ktorzy [...] co kto przed oczymá ich ná fercu broi/ wiedzieć y widzieć/ procz skutku/ á powieści nie mogą *CzechEp* 329.

»świadectwo i powieść« (1): Przypátrzayże fye też tu pilno [...] onym cudom ná powietrzu widziánym poście roku látofiego: á iefli im wiári dáć niechcefz/ słuchayże świadectwá y pewney powieści (o cudách tym podobnych) onego známienitwego Krolá Polłkiego/ [...] Zygmuntá: ktorzy tak trzydzieci y dziewięć lat widział ná powietrzu fzełcioro Słońca *LeovPrzep* a4v.

Wyrażenia przyimkowe: »według powieści [czyjej]« = *na podstawie informacji* (1): Boię lie/ Polacy/ áby P. Bog íspráwiedliowości fwey iáka v was ieft/ ná wagę nie kładł/ iuz nie z swoią ábo krześcáńfką/ [...] ále z Zydowfką/ Pogáńfką/ á Turecką/ ktora (według powieści tych ktorzy tám wiadomi.) od wálzey ieft/ iáko Niebo od Ziemie rozna. *PowodPr* 66.

»z powieśd [czyjej]« = *na podstawie informacji* (27): Wiznala yłch tho czo Iagna o Schimkowe y oftudzeny Climka zdvna zyego zona zyey powyefczy powyedzyala prawda yefth. *LibMal* 1544/90; Zeznał yłch lawrifchka Gayda a Mykolay therałz nyedawno wyrzneli zwoza cztherzi poštawy fzukna wzyelczu, [...] nyebil tham fnymy alye zych powyefczy walfzney tho ma *LibMal* 1546/113, 1544/86, 89v, 90 [2 r.], 1545/95, 98, 1545/121v; *LibLeg* 11/134v; *HistAl* I4v; *OrzList* dv; *BielKron* 98v, 412; *GórnDworz* M7; *GrzepGeom* M3; otho Andrzej y drugi towarzysłz iego s powieści Ianá s. nátychmiałt fzedł zá tym Pánem swoim/ oto y dziś s powieści ludzi wiernych wiele ich idzye ku temu dobrotliwemu Pánu swoiemu. *RejPos* 277v, 35v, 276; áby ieždźili do káždego máiętności/ oczymá fwemi wzytcko oględowáli/ ábo się też zpowieści drugich [*narratione aliorum*] dowiedowáli *ModrzBaz* 120v; *Oczko* 13v; *CzechEpPORz* *4v; *ReszPrz* 26; *OrzJan* 81.

~ *W charakterystycznych połączeniach:* z powieści być świadom, dowiedować się, mieć (9), mówić, obaczyć (3), powiedzieć, przyść do [czyich] uszu, sprawę stawić, usłyszeć, wiedzieć (3), znać.

Wyrażenie: »z powieści ludzkich« (1): A iż to znam/ nie s pochlebtwá [...]/ ále y z wáfnego rozważenia/ y s powieści ludzkich/ iż W. thwoię Pan Bog nie ledá dáry á vpominki obdárzyć raczył. *RejZwierc* [28³].

Szereg: »z powieści abo pisania« (1): czofłzkolwyek o protwyczv fczdych powyefczy abo pyłłfanya vłifłchala. abi thego bełz karanya nyeopvczyla wczim bi bill wynyen nalyezyon. *LibLeg* 11/134. ~

»na powieść« [*w tym: czyją* (3)] = *zgodnie z informacją* (4): yeno zem virozvmial na powiefcz tich poddanich naschich ktorzi przed namy tho powiedziely yz [...] *LibLeg* 11/20; odpowiedziála: [...] wyłzli precz fortą/ gońcie ie rychło áza ie poimade. Gonili ie ná powieść oney niewiáłty *BielKron* 46v; iż więc drudzy ná powieść/ áby fkołztowáli idą [*do cieplic*] *Oczko* 13, A3v.

»za powieścią [czyją]« = *zgodnie z informacją* (1): A był ieden z nich miedzy nimi/ kthorzy zá powieścią Ianowá fzli zá Pánem Krifłhułem *RejPos* 274.

c. *Sentencja, przysłowie, przypowieść; parabola PolAnt, Cn; proverbium, sententia Modrz, Cn; dogma, placitum Mącz; adagio, adagium Cn (11)* : Y v nas między ludzmi iest na tę rzecz czyłta powieść/ gdi wlpominaią wychowanie dobre mówiąc: nic więcej nie powinienby ociec dzieciom fwym po śmierci ośtawić [...] iedno tylko ćwiczenie á wychowanie dobre *GliczKsiqz A3*; iako iest ona piękna powieść: Nie dla tego żyw ábyś iadł/ ále dla tego iedz ábyś żył *ModrzBaz 10v*; do ktorey [*rady*] przyrownać fie może y ona powieść Agázyklefá Krolá Lácedemońkiego/ od ktorego dowiedował fie ieden/ iákimby ípofobem mógł kto pánować bezpiecznie *nullo ftipatus fatellitio?* Odpowiedział: Gdyby thák rofkázował fwym poddanym iako Ociec rofkázuie fynom. *Phil S4v, G3*.

Wyrażenia: [»dan na powieść [komu]«: *TomZbrudzBrul Deut 28/37 cf Szereg.*]

»pospolita powieść« = *placitum Mącz; pervulgatum proverbium Modrz (3): Mącz 302a*; Co też v nas w pośpolitey powieści mawiáią/ co fie prętko wznieći to nie długo świeći *CzechRozm 140; ModrzBaz 88v*.

»powieści skryte« [*szyk 1:1*] (2): Serce człowieká rozumnego rozmyłła íkryte powieści [*parabola*] *BudBib Eccli 3/30, Eccli 39/2*.

Szereg: [»powieść i przysłowie«: Et eris perditus in proverbium ac fabulam cunctis populis. a bedzełz dan na powiełzcz. y wprzyłowie wżemv ludv *TomZbrudzBrul Deut 28/37.*]

Wyrażenie przyimkowe: »według powieści« (2): Czemu zielona farba wzrok naprawia [...]. Według oney powieści, zrzadło, trawa, y wodi cieczenie czynią oczom ochłodzenie. *GlabGad B7, L8*.

d. *Przepowiednia, prorocstwo (9)* : *BielKron 125*; kthory [*Heliasz*] powiedział o tych ośtátecznych dwu tyśiáczach lat/ tymi słowy: *Sex millia annorum mundus, deinde conflagratio*. Ku kthorey íwey powieści Heliałz Prorok przydał: Iełli co do tych lat niedośtáwác będzie/ tedy íye to dla grzechow ludzkich sítanie *LeovPrzep H3; [TomZbrudzBrul Num 23/7]*.

Ze zdaniem przydawkowym dopełniającym (1): Co fie zás tknie boleści/ Fráfunków/ ímętków/ żalu/ té z onéy powieści Symeoná doznála/ íze ón miecz frogi/ Miał ferce íeý przeniknąć *SiebRozmyśl [A4]v*.

Fraza: »powieść się wypełniła« (1): tedy łatwie wyrozumiełz/ żeć íye thá powieść Pána KRYłtułowá íkutecznie wypełniła. *LeovPrzep Gv*.

Zwrot: »słyszeć powieść [o kim]« (1): Ták íz [...] y mátká íwięta íego/ y on Iozeph náznáczony opiekun íego/ [...] práwie fie byli zádziwowawłzj zumieli/ łłíłzác dziwne rozmowy á dziwne powieści o dziedátku o onym [...]. Abowiem łłuchay co ten błogóśłáwiony Simeon mátcie íwiętej íego powieða: Íz przyda cżáły íz miecz żáłościwy brzeniknie [!] ferce twoie. *RejPos 28v*.

Szereg: »rozmowy a powieści« (1): *RejPos 28v cf Zwrot*.

Wyrażenia przyimkowe: »według powieści [czyjej]« = *zgodnie z czyjás przepowiedniá (3)*: [*Bóg zamknął lud nieczysty między górami*] íz thám z onąd żadnym obyczáiem wynidz nie mogą/ áż gdy będzie Bog raczył we dni ośtáteczne/ wypułci ie ná ten íwiát według powieści Ezechielá proroká kthory ták mowi/ W dzień ośtáteczny skończenia íwiátá wyn[i]dzie Gog y Magog w ziemię Izráhelską *HistAl M4; BielKron [85²], 87v*.

»z [czyjej] powieści« = *zgodnie z czyjás przepowiedniá (1)*: Wípomni/ Pánno/ ná boleści/ Gdy miecz przełzedł tve wnętrzości Z Symeonowey powieści. *LatHar 496*.

e. *To, co się powszechnie mówi; fama, rumor Vulg, Mącz, Calep (75) :*

α. *Wieść, pogłoska, plotka; fabula Mącz (36) :* Fabulosus, Który fie niepewnemi poweściami [!] rad pętá Mącz 113b, 46b, 95c, 117a.

powieść czego [= o czym] (1): Powieść też á flawá imieniá iego roflá ná kázdy dzień *Leop Esth* 9/4.

powieść o kim, o czym (15): *LubPs* 13; *Vćiekánie/ iálnie dowiedzione/ pewny znák iest winnoći/ zwálzczá tám gdy ktho ielzce nie obwiniony/ iedno tylko iż iest powieść o nim/ zá dotkniemim fummenia/ boiác sye vćeka. GroicPorz* hh4; *BibRadz Luc* 5/15; *BielKron* 213; *Mącz* 33d; *RejPos* [36], 38v, 221, 288; *SkarŻyw* 108; *WujNT Luc* 5/16, 7/17, *Act* 21/21. *Cf Ze zdaniem przydawkowym nawiązującym do dopełnienia.*

Ze zdaniem przydawkowym dopełniającym (1): Było ná ten czás powieści rozmaitych dofyć ále nie pewnych/ iákoby trućinę chćieli zádác Krolowi *BielKron* 419v.

Ze zdaniem przydawkowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym [o kim że(by)] (2): Potim przy obiedzie będącz Alexander po každy potrawie miłfy y inne śthadki ųrzebrne á złote brał á chował, to gdyż ųłuźebnici krolowi powiedzieli, ųpytał go przecz by to czynił, ktory odpowiedział, ųłyźącz o tobie wielką powieść, zes w bogacztwie trzy kroć bogatfzy y w ludziech niż pan moy Alex^ander, á tak ktobiem przylzedł chcącz fie dowiedzteć [!] takli iest *BielŻyw* 157, 10.

W połączeniu szeregowym (1): iużes fie náųłuchał iákie dziwy/ iákie proctwá/ y iákie powieści o nim fie działy *RejPos* 38v.

W charakterystycznych połączeniach: powieści (powieść) jasne, jawne, lekkie, niepewna (3), nowo zjawione, prozne, rozmaite (4), wielkie; powieść roście; dać się uwieść powieściam; powieść zataić; pętać (pętający) się powieściami (3).

Frazy: »rozeszła (a. rozchodziła) się powieść (a. powieści chodzą)« = exiit a. perambulabat sermo Vulg [szyk zmienny] (3): Gdy thy powieści po woyfce chodzą/ wieść przyųzła pewna/ że iuż część woyfka Cefárzá Tureckiego Draw rzekę przebyła *BielKron* 306v; Y rozelzła fie o nim tá powieść po wųzyfkiéy Iudfkiey ziemi *WujNT Luc* 7/17, *Luc* 5/15.

»rozniosła się powieść (a. roznaszały się powieści)« = divulgatum est verbum PolAnt, Vulg; perambulabat sermo PolAnt [szyk zmienny] (5): *BielŻyw* 10; Y roznázłały fie o nim thym więcey powieści *BibRadz Luc* 5/15, *Matth* 28/15; *RejPos* 221; *WujNT Matth* 28/15.

»rozślawiła się powieść; powieści bywają rozślawione« (1;1): I roślawiła się ta powieść [*divulgatum est verbum*] v żydow *MurzNT Matth* 28/15; *Mącz* 122b.

»powieści się wiją« = rumores iactantur a. afferuntur Mącz (2): Varii rumores aųleruntur, Rozmáyte fie powieści wiyą/ bywáyą przinoųzone/ rozślawione. *Mącz* 122b, 161c.

Zwroty: »być w powieść obrocon« = stać się przedmiotem plotek (1): będzie wáųzá nędzá w pośmiech ludzki y w powieść obroconá. *BielKron* 77v.

»słyszeć powieść (powieści)« = rumore audire Vulg [szyk zmienny] (3): *BielŻyw* 157; *Leop 3.Reg* 10/7; ųłyźeliųmy przedtym rozmáite powieści otych ludziech od Krolá potráconych *BielKron* 213.

»słyszeć z powieści« (1): A ųłyźeli o tobie z powieści [*Audierunt autem de te*]/ iż vczyfz odfńania od Moyzelzá *WujNT Act* 21/21.

»wierzyć powieściami« (1): Kthorzy gdy niechcieli wierzyć Prorokom swoim/ a iawnym y iawnym powieściami już o zywieniu jego/ [...] *RejPos* [36].

»powieść wypuścić« (1): Falefną powyeść wlfedy o mnye wypuścili *LubPs* 13.

Wyrażenia: »fałszywe (a. fałszna), nieprawdziwe powieści (powieść)« (2:1): *LubPs* I3; *Mącz* 475b; Gdyż fałzywe powieści poczciwemu memu. By namni nie nieszkodzą *CzahTr* K2.

»powieści ludzkie« (1): Refrigerato lenissimo sermone hominum, Gdy fie baśny albo lekkie powieści łuckie vkoyą. *Mącz* 137a.

»powieść pospolita« (1): to acz by(ła) powieść poŹpolita/ wfzakże pewną rzecz trudno było wiedzieć *MurzHist* T4v.

Szeregi: »powieść (powieści), (albo) baśń (baśni)« [*szyk 1:1*] (2): Fabula [...] Powieść, Baśń/ Lubo prawdziwy lubo nieprawdziwy wymysł. *Mącz* 113a, 137a.

»sława, (a, albo) powieść« = *fama Vulg, Mącz; prolatio Mącz* [*szyk 2:1*] (3): *Leop Esth* 9/4; Quantumvis prolationum dum modo Tak wiele sławy powieści. *Mącz* 124a, 33d.

»słuchy a powieści« (1): gdyż oni [...] doktorowie wielcy/ wzgardzali a poŹmiewali fie z onych nowozyawionych słuchow a powieści/ o przyŹciu a o zywieniu Mefyalza tego. *RejPos* 288.

Wyrażenie przyimkowe: »na powieść« = *na podstawie pogłosek* (1): aż y ci ktorzy iey [*królowej Barbary*] nie znali/ iedno ná powieść iey cnotliwe a miłościwe vczynki zawnždy wŹpominaią *BielKron* 409.

β. *Opinia o kimś; aestimatio, caput, existimatio, gloria, iudicium, nota, testimonium Mącz* (39) :
powieść o kim, o czym (6): *BielKron* 203v, 204; *Famae celebritas*, Dobra a chwalna powieść o kiem. *Mącz* 46a, 117b, 124a, 323d.

W połączeniach szeregowych (2): *BielKron* 204; *Bona existimatio*, Powaga Cześć/ Chwałá/ y dobre słowo/ Powieść. *Mącz* 111a.

W charakterystycznych połączeniach: *chwalna powieść, rządna, stateczna; naruszyć dobrej powieści* (2), *naszczepić, strzec, ubliżanie, nie ważyć sobie; (za)szkodzić dobrej powieści* (2); *mówić (dobrą) powieść, wysławiać; rzucić się na dobrą powieść, targać się* (2); *idzie [komu] o dobrą powieść* (3), *przyść [= stracić]; obrazić na dobrej powieści, zelżyć; w dobrej powieści nienaruszony.*

Zwroty: »być [u kogo] w powieści [jakiej]« (1): abym y w téy śmiertelności/ Y potym/ był v ludzi w powieści vcziwéy *KochMuza* 26.

»mieć, mający [jaką] powieść« [*w tym: u kogo* (1)] [*szyk zmienny*] (2:1): *BielKron* 203v; *Probatissimis moribus homo*, Człowiek wielmi rządna a ftáteczną powieść máyący o sobie. *Mącz* 323d, 176c.

»słyszeć powieść« (1): Słyszác Luter dobrą powieść/ sławę y záchowanie o krolu Angielskim radował fie ftęgo *BielKron* 204.

Wyrażenia: »dobra powieść« = *aestimatio, caput, existimatio, gloria, honor, iudicium, nota, (secunda) fama, testimonium Mącz* (29): co dobrzy przyiáciele [...] iedni drugiem czynią/ i dać gárdł swoich o dobrą powieść przyiációl swych nie lituią *MurzHist* G2v; *Leop Prov* 22 arg; *BielKron* 204; *Coinquino*, [...] *Sromocę/ Háńbie Targam* fie ná cziyę dobrą powieść. *Mącz* 171a; *Turpitudinis expers* Namniey

w dobrej powieści nienaruszony/ króm którey zmázy. *Mącz* 282a, 6a, 14c, 37c, 46a, 68d (25); [*LorichKosz a3 (Linde)*]. Cf »zachowanie i dobra powieść«.

»osławiona powieść« = *prolatus a. celebris rumor Mącz* (2): Rumor celebris, Osławiona powieść. *Mącz* 45d, 124a.

»pospolita powieść« (1): Fama, Sławá/ Połpolita powieść o kim *Mącz* 117b.

»powieść uczciwa« (2): *KochMuza* 26; Lecż ktoby prágnął powieści vczciwey/ Y miedzy ludźmi závŕze ławy żywey: [...] *GrochKal* 4.

»zła powieść« (2): Tákżec kiedy zeydzyemy iuż żadney boleści/ Nigdy nie poczuujemy/ ani złey powieści. *RejWiz* 96; *HistRzym* 7v.

Szeregi: »sława, (a, i) (dobra) powieść« = *fama Mącz, Calep; aestimatio, caput, nota Mącz* [szyk 6:2] (8): áby łie lepiej obchodzili z ludźmi vczonymi/ zwłázcżá łtym ktory ma łlawę dobrá y powieść o łwey náuce. *BielKron* 203v; *Mącz* 14c, 37c, 102d, 117b, 378a; *Calep* 406b; *GrochKal* 4; [*ErazmJęzyk* E4v (*Linde*)]. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»zachowanie i dobra powieść« (1): *Polliceris te bucdnatorem fore existimationis meae, Obiecuyefz łie chceć wyłławiać záchowanie y dobrá powieść moyę. Mącz* 308c. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

f. *Słowa Boga, Chrystusa i apostołów, zwykle: nauka, pouczenie* (59) : *OpecŻyw* 86; wktorem płalmie prorok wyłławia/ zakon/ drogę zbáwienia/ [...] rolferzenie powiełci/ y ine włłytki rzeczy ktore łá iako łłczeble ku dułłnemu zbáwieniu *RejPs* 174v, 25v; *LubPs* O2; *Leop Ps* 118/42, 67; Tedy chodząc po onych łtronách/ nápominał ie dłużymi powiełciámi *BibRadz Act* 20/2, 1.*Thess* 1/5, 2.*Tim* 2/11; niebaczą powiełci Páńłkiey/ ktory ták powiedżiec raczył: Gdżiec będzie ciáło/ támci będa y orłowie. *LeovPrzep* G2, F4v, G, G4; Abowiem rozumiey pilnie oney powiełci Páńłkiey/ gdzie włpominać raczył/ iż tho trudny węzeł iefł dwiemá pánom łłużyć/ bogáctwu łwiátá tego/ y Pánu Bogu łwemu. *RejPos* 264, 67v, [137]v, 210, 256v; *BiałKat* 71, 311; *BudBib* I 324b marg; *BudNT Rom* 11/4; *CzechEp* 66, 352; poniewáż ludzie mnodzy/ nie rádżi przełstawiają/ ná prołtych/ y łzczyrych powiełciách Bożych *NiemObr* 98, 89; Lecż oni tey powiełci nie zrozumiełi *WujNT Mar* 9/32, *Matth* 10 arg, 26/1, *Luc* 9/44, *Ioann* 8/43, 10/19 (10).

W połączeniu szeregowym (1): A iefłi nie będziefz łłuchał łłow moich/ á nie vwierzyłz powiełci/ náukam/ y obietnicam moim/ iuż de drugi raz ładzić nie trzeba *RejPos* 164.

W charakterystycznych połączeniach: powiełci (powieść) dłużie, prosta(-e) (2), stateczna, szczyre (2), łłachetna, łwięte (2), trwałe, wierna (5), zbawienne (3), zdrowe (3); powiełci przystrzegáć; dufáć powiełciám; przystawać ku powiełciám; brać na łwiadectwo powiełć; napominać powiełciám, potwirdzáć; przestawać na powiełciách (2); w powiełciách chlubić się.

Zwroty: »powiełci (G) łłuchać; powiełci (A pl) łłyszeć« = *audire eloquium PolAnt* [szyk zmienny] (2;2); *RejPos* 274v; *BudBib Ps* 137/4; *NiemObr* 20; do mądrołci ich z łercá łię przyłczay/ áby mogł powiełci bożkie od nich łłyłzeć. *SkarKaz* 42b.

»powieść uczynić [do kogo]« = *powiedzieć, przemówić* (1): A temu włłzytkiemu przydáiemy [...] zebránie włłzytkiey náuki Piotrá ł. przez Łukałzá ł. zebráney w łprawách Apołtołłkich w II. káp. w oney powiełci ktorá vczynił do ludzi/ wnet po przyięciu Duchá ł. *RejPosWstaw* [143³].

»uwierzyć powieści« (1): *RejPos* 164 cf *W połączeniu szeregowym*.

Wyrażenia: »powieść nieomylna« (1): *Zda mi łye iż będą łobie brąc ná świádecctwo powieść nieomylną Iezu Krytá Zbáwiciela náłzego/ ktory [...] ná pytanie vczniow łwoich powiedzieć raczył mowiąc: O dniu onym oftátiecznym żaden człowiek wiedzieć niemoże. LeopPrzep* F4.

»prawdziwa (jest) powieść« (3): *RejPs* 186; *RejPos* 160; *Prawdziwé łą twé powieści/ nieprzetrwáné łłowá. KochPs* 185.

Szeregi: »powieść i nauka« (2): *CzechEp* 102; *gdyż inłzey drogi niemálz/ ku wywiadówniu fię/ y vpewnienu/ o żywoicie wiecznym nád święte y zdrowe powieści páná náłzego Iezuła Chriřtułá/ y nád święta náukę Apořtołow ie⁸⁰. NiemObr* 73. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»powieści i skutki [= czyny]« (1): *iż Pan y powieściami/ y łkuthki tego potwirdzác raczył RejPos* 230.

»powieści, (i, a) słowo(-a)« [*szyk 2:2*] (4): *LubPs* V2v; *ktorego łłowo prawdziwe/ y powieści trwále [cuius verbum verum et dicta perseverantia] Leop* 4.*Esdr* 8/22; *KochPs* 185; *LatHar* 188.

Wyrażenia przyimkowe: »wedle powieści« = *zgodnie z tym, co zostało powiedziane* (2): *BiałKat* 71; *budównie to vpádnie/ á wedle Páná Iezułowey powieści/ kámieñ ná kámieniu niezofłanie. SkarŻyw* 277.

»z powieści« = *zgodnie z tym, co zostało powiedziane* (1): *A ten [pobożny nędzarz] ielzcie nie tylko łáckowę/ nie thylko Benediktowę [tj. przykładowo przytoczonych świętych]/ ále s powieści Pánłkiey/ noři łámę ołobę iego RejPos* 243v.

»przeciw powieści« = *wbrew temu, co zostało powiedziane* (2): *pochwycił y požarł łżátan człowieczeństwo P. Christułowe [tak napisał ksiądz Powodowski], przeciw łámego Páná Christuła powieści: Przyłzłó Xiążę tego świátá lecz we mnie nic nie ma. CzechEp* 149.

~ *Szereg*: »przeciw wyrokowi i powieści« (1): *A co mowilz/ iżby przez cudow czynienie mogli być niewierni żydowie y Papieźnicy pozyłkáni [...]: tedy też y to mowilz/ przeciw wyrokowi y powieści Chriřtułowey. CzechRozm* 187v. ~

W przén (3) : *włzelka powieść Boża (ieft) wypławiona/ tarcza vfaiącym w niem BudBib* b3v.

Wyrażenie: »powieść ust [czyich]« (2): *RejPos* 231; *Wyznávác cię będą Iehowo włzytcy krolowie ziemłcy/ bo słylzeli powieści vłt twoich [audierunt eloquia oris tui]. BudBib Ps* 137/4.

g. *Zeznanie w sądzie* (25) : *Napyerwey powyefzcz łwoyá pyrwlcha wktorey zenye łwey tho przipiřłował abi ona povodem przednyeyłchym zabiczia thego bila, odwołall LibMal* 1543/77, 1548/142v, 144v; *GDy łye kto v Sądu ná łwey powiełci omyli/ iże nie z vmylłu rzecze/ może łye popráwić bes łzkody łwey. GroicPorz* t3v, q3v, x4; *Ielłize fię [sędzia] tylko ná powiełci obu łtron [propositis tantum et responsis partium] łádzic ma/ tedyć też częłtokroć nie łpráwiedliwy wyrok/ chocia ináczey wie/ [...] czynic muři. ModrzBaz* 89v; *SarnStat* 1284; [*Czas ukradzenia i przedania z obojej strony powiełciá konkorduje JęzykGórnŚląsk* 1597/121].

W charakterystycznych połączeniach: *dluga powieść, stron* (5), *wątpliwa* (2); *powieści (G) przysięgá popráwić; sądzic wedle powiełci, z powiełci* (3); *wyznác wedle powiełci; powieść odwołác, z powiełciá konkordowác; na powiełci omylic się, sadzic się; do gardła przy powiełci stác* (2); *w powiełci się zgadzác.*

Zwrot: »powieści wiary nie dać« (1): á taką przyczynę ná bliŕki Sąd [...] [pozwany] przypozywawŕzy ftronę oznaymi/ y wedle práwá (ieŕli powod powieŕci iego wiáry nie da) Przyŕyęgá oney przyczyny potwierdzi. *GroicPorz* q3v.

Wyrażenia: »prosta, goła powieŕć« = *prawdopodobnie zeznanie niepoparte dowodami* (3:1): Sáma goła powieŕć nie ieŕt znak pewny ku zdániu ná mękę *GroicPorz* hh4v; A gdyby pozwány ktorego ŕwiádká nágánił w fláchectwie/ takiego oni drudzy ŕwiádkowie proftá powieŕciá máią fpráwić/ iŕt ieŕt fláchtá oŕiádlá *UstPraw* I. Cf »z powieŕć«, »na powieŕć«.

»powieŕć ŕwiádkow« = *os testium Vulg* (6): POwieŕć ŕwiádkow wátpliwa/ záwŕdzy przes thego/ przeciw komu ŕwiádectwo ieŕt wiedŕiono/ ma być wykłádaná. *GroicPorz* x4, x3v; *Leop Matth* 18/16; VStáwiamy/ áby Piárze łádowni od ŕwiádków do łádów w wiedŕionych/ ieŕli potrzebá będlie piáć ich powieŕć/ bráli po trzy groŕze *SarnStat* 579 [*idem*] 817. Cf »z powieŕci«.

Szereg: »powieŕć i (a) wywod« (3): Cf »wedle powieŕci i wedle wyvodu«, »z powieŕci a wyvodu«.

Wyrażenia przyimkowe: »wedle powieŕci [czyjej]« = *zgodnie z czyimiŕ zeznaniami* (3): Item wiznal wedlye powyefzcy Valentego fkrziŕchkowa [którą] wŕŕobotho przed ŕwzyathkamy roku nynyeŕfchego thu onym vczynyl. Iŕch [...] *LibMal* 1546/121.

~ **Szereg:** »wedle powieŕci i wedle wyvodu« (2): aby Sędlzia łádlził wedle powieŕci ftron y wedle wywodow. *GroicPorz* aa3v, b2. ~

»z powieŕci« [w tym: czyjej (4)] = *na podstawie zeznań* (5): iŕeby Sędlzia więcey miał łádlzić wedle fwey pewney wiádomoŕci/ niŕli z wátpliwey ftron powieŕci *GroicPorz* aa3.

~ **Wyrażenia:** »z proŕtej powieŕci« (1): Mogá ŕye tu obáczyć ci przełózeni/ ktorzy vbogiego człowieká s proŕtey tylko czyiey powieŕci [...] wnet zdádlzá do więdlzenia *GroicPorz* aa4v.

»z powieŕci ŕwiádkow« (1): ktorzy [ŕwiádkowie] nie z kártek piáanych máią depozycię czynić/ ále z powieŕci ich/ łádl ŕwiádectwá ma przyimowáć. *SarnStat* 614.

Szeregi: »z widzenia i powieŕci« (1): iŕt ten ze pniá Izáiego vrodzony kwiatek [tj. *Chrystus*]/ łádlzić miał/ ále nie z widzenia y powieŕci/ iáko łádlzá wŕzyŕcy inŕzy Krolowie/ y od nich poŕtánowieni łádlziowie: ále bes tego wŕzyŕtkiego fpráwiedliwie miał łádlzić *CzechRozm* 179v.

»z powieŕci a wyvodu« (1): Bywa thu gadká międlzy wielemi/ ieŕli Sędlzia ma łádlzić wedle fwey wiádomoŕci/ czyli s powieŕci á wyvodu ftron. *GroicPorz* aa3. ~

»na powieŕć« (1):

~ **Wyrażenie:** »na proŕtu powieŕć« (1): A yeŕthli na proŕtv powieŕcz ŕwzyathkowy nyewyerzono, thedy mayá przifŕzyáncz *MetrKor* 40/817. ~

B. Pisana (tu zaliczono teŕz wypowiedzi zawierájce przekonania religijne, co do ktorých nie moŕna ŕtwierdzić, ŕe były wygłóŕzone uŕtnie) (170) : Iuŕ temu wierz nie chybiám w tym powieŕciá moią *PaprPan* N3v, G4; ku zelŕywoŕci onych bluŕnierzow/ ktorzy y Boŕzy Máieŕtat hańbiá/ y te ŕtolicę Apoŕtolŕká/ y namieŕtniká Pána Chryŕtuŕowego zmyŕflonymi powieŕciámi do wŕzech ludŕi hydzá/ náŕzywáiac to ŕwięte Miáŕto/ Bábilonem/ Papieŕzá Rzymŕkiego Antychryŕtem *ReszList* 143; *KochWr* 25; *Phil* I; wiele [w *Piŕmie ŕw.*] wátpliwey wymowy y wlánoŕciá Zydowŕkie⁸⁰ ięzyká zátrudnionej/ wiele pomieŕzáney powieŕci/ co miáło być naprzod/ to fię ná oŕtátku námienia *SkarKaz* 81b.

powieść o kim (2): *CzechRozm* A8; Tu niemáła niezgoda z tákíey nie tylko rozney/ ále przećwney o nas powieści: bo co pierwey [ksiądz *Powodowski*] wyznał/ y iż niepotáiemnie/ ále iáwnie fię fchadzamy/ [...] to zásię zápomniawfzy fię pokátnymi náukámi názywa. *NiemObr* 22.

Zwroty: »posłuchać powieści« (1): *POfluchay* pilno kto chce powieści moiey *RejPs* 114.

»powieści, w powieści wiarę dać« [szyk *zmienny*] (1:1): Bępiecznie wiarę daycie w tym powieści moiey *PaprPan* L3v, R3v.

Wyrażenie: »babie powieści« (1): Lecż káždy báczny y wierny/ á w piśmie świętym biegły/ odrzućić to [bajki *papieźników o wniebowzięciu Panny Maryi*] może iáko íprołne/ nikkzemne/ y bábie powieści. *NiemObr* 121.

a. *Fragment tematyczny tekstu pisanego; historia, krótki utwór literacki (36)* : *BierEz* M4v; á tak ta wtora powieć [tj. druga część rozprawy] na trzy części będzie rozdzielona. *GlabGad* F4; W tymże Tálmućie ftoi/ iż Krol Og Bázan s kthorym Zydwowie walczyli/ wzięł ná fię kámięń ták wielki/ iż miał im zábić wřzytko Woyfko żydwofkie/ [potem ten kámięń zawisł mu na szyi i nie mógl go zdjąć] [...] podobna to powieć ku áłkoranowi Tureckiemu. *BielKron* 463, 49, 334; In Thucidide orbem orationis desidero, Thucydides nie ma ípořobney rzeczy ku pińaniu hiřtoriey/ To yeřt nie roćcie yedná powieć z drugiey. *Mącz* 267c, 221d; APOPHTEGMATA. To ieřt. Krothkie á rořtropne powieći/ człówekowi poćciwemu řlufźnie należące *RejZwierc* 209, 210 [2 r.], 211, 239v, Aaa4v; Bo ty żywoty ktore mamy wřtárem zakonie [...] nie fá tylo prořtá hiřtoriá ále názwierzchowney powieći máię zakryte w rozumieniu duchownym táiemnice. *SkarŻyw* A5; Częřtokroć od rzeczy fię trudnych odwodząc/ wżywoćech y powiećiách świętych ochłode řwoiey y czytánie miał *SkarŻyw* 201, 28, 102, 440; *KochFr* 133; A bych ci miał wyliczać y głębfże przyczyny/ [...] Pięrwéy by w morzu zágáłł krąg lotnégo řłóńcá/ Niźbych ia w řwéy powieći przebił řye do końcá. *KochMarsz* 154; [*PlutBBud kt (Linde)*].

powieść o kim, o czym (9): *BielKron* 78 marg; Skąd łobie [*Herkules*] przes wiele á trudnych prac/ [...] drogę do niebá przygotował/ tać powieć o tym. *KwiatKsiąż* F2v; inné lékárřtwá żyłné fá opińané w powieći o kurczu. *SienLek* 144, 124; *RejZwierc* 211v. Cf *Ze zdaniem przydawkowym dopełniającym, Ze zdaniem przydawkowym nawiązującym do dopełnienia, Zwroty*.

Ze zdaniem przydawkowym dopełniającym (1): Yeřt o thym w piřmye řwyeřtym yáwna powyesc/ iż gdy Sará wátpiła łobye o potomku/ [...] dozwoliła była rzecż myeć *Abrámowi* z dzyewką řzędną *Hágár* *GliczKsiąż* B2v.

Ze zdaniem przydawkowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym (1): O nim [řw. *Leonie*] teřz wzięta oná y wiáry godna ieřt powieć: ířz raz wdzień wielkonocny/ gdy przenařwięřfzy Sákráment rozdawał: iedná mewiářtá wedle zwyczáiu řękę iego cáłowála [...] *SkarŻyw* 319.

W charakterystycznych połączeniach: dobra powieć (powieći), jawna, krotkie (3), polskie, rozmaite, rořtropne (3), święte, wiary godna, zmyřłona od poetow, zwierzchowna.

Zwroty: »powieći (G pl) [o kim] nasłychać się« (1): wieleřmy fię rozmáitych hiřtoriey náczytáli: y wiele powieći o Rzymskich *Papieřách* náslycháli *CzechEp* 416.

»[o czym] powieści pisać« (1): ktorzy [pisarze] o onych łtronach [tj. o Sarmacji] rozmaite powieści, iakoby łny piłali *MiechGlab* *3v.

Szeregi: »księgi albo powieści« (1): Bucolica, Xięgi álbo powieści w ktorých páłterze o bydlęcých y iných chłopskich łprawách [...] s łobą rozmáwiáyą. *Mącz* 27d.

»pisania i powieści« (1): ludzie niektorzy [...] nápiłali byli ksiązki o dziećinłtwie P. IEZVSOWYM, domysłáiąc łię rzeczy y dziwow okołó takie⁸⁰ dziećięciá [...]. Ale kościół łłuznie tákie piłania y powieści odrzućił. *SkarKaz* 38b.

»przykłady i powieści« (2): Przykłady y powieści tegółz Ianá S. Pátryárchy/ w ktorých łię kilá żywotow Świętych zamyka *SkarŻyw* 97, 99 *żp*.

Wyrażenie przyimkowe: »z powieści [czyje]« = *na podstawie tego, co ktoś napisał* (3): O Męczeńłtwie Ianá S. Ewánielifty/ w Rzymie z powieści łtárego Doktorá Tertulianá *SkarŻyw* [407], 211; *SkarKazSej* 680a.

b. Informacja, wiadomość (39) :

powieść o czym (1): o twarzy iego [*Chrystusa*] y o łzátách powieść namnieyłza iest *SkarKaz* 122b.

Szereg: »opisanie i powieść« (1): Wie o nas náłz páłterz: á Papieź procz opilánia y powieści drugich wiedzieć nie moze. *CzechEp* 330.

Wyrażenia przyimkowe: »według powieści [czyje]« = *zgodnie z czyjás napisaną informacją* (8): Opich według powiełci. Galiena, pobudza łwietego walante⁸⁰ niemocz *FalZioł* I 8c, I 12c, 63b, 100c, 108a, 120d [2 r.], V 8v.

»z powieści [czyje]« = *zgodnie z czyjás napisaną informacją* (29): ARfenik łpowiełci łlidory w dziewięthnałtych księgach ie⁸⁰ dla złothey barwy kthorą ma iest rzeczón Auripigmentum *FalZioł* III 40c; gdy taka biála á cienka vrina przez kielko dni w gorączey niemocz y będzie trwać. Chori żyw być niemoze. Z powiełci lekarza Theophila. *FalZioł* V 3, I 9d, 14d, 21d, 22a, 24a (28); *SienLekAndr* a2v.

c. Sentencja; sententia *Mącz, Calep, Cn; apophthegma Mącz; adagio, adagium, diverbium, docta a. laudabilia dicta (pl), noema, paroemia, parabola, proverbium, sensiculus, sententiola, vulgare dictum Cn* (20) : Ktorego [*Hermesa*] powiełci ty to łą: Ktoźby łie chciał mądrołci trzymać, ten łie ma złých vczynkow wyłtrzeğać. *BielŻyw* 96, 100; *Sententiose*, S pięknymi powiełciámi/ namownie. *Mącz* 383a, 12d, 383a; ktorým łłuzý oná Dawidowá powiełć: Zły człowiek pożyczý/ á nieodda. *KuczbKat* 330, 335; *WujJudConf* 222; Powieda *Cicero*, że łepiey tyłiąć kroć zginąć/ niźli w łwoiey Rzeczyłpolitey bez pomocy oręza nie moc żyć. A co prawđziwłzego nád tę powiełć być moze [*Quid verius*]? *ModrzBaz* 63v, 7, 131v; *Calep* 968b [2 r.]; *GostGospSieb* +3; *Phil* S2v; NIéma łwiat nic trwálęgo [...]. Ale rzadki/ coby tę powiełć Homerowę/ Przypułciwłzy do vłzu/ wlepił łobie w głowę. *KochFrag* 15; *PaxLiz* B3.

Tytuł księgi biblijnej „Przypowiełci” (1): *BudBib* I 326c *marg*; [Salomon w powiełciach swoich Nie każe ich [kobiet] chowác w domiech *DramStp* I 619].

Wyrażenie przyimkowe: »wedle powiełci« = *zgodnie z sentencją* (2): O porządzeniu gruntownym Státutu/ wedle oney powiełci/ Qui benè diuidit, benè docet. *SarnStat* *6.

~ *Wyrażenie*: »wedle łopolitey powiełci« (1): A łwiádectwem iednego [łwiádká] żaden niebywa łokonan/ wedle łopolitey powiełci/ *Vox unius, vox nullius. GroicPorz* x2v. ~

d. Przepowiednia, prorocstwo (2) : Quatenus de religione dicebat, Bibulo assensum est, Ile o duchownych Sibillinych powieściach mówił Bibulus/ w tym mu przizwolono. *Mącz* 338d.

powieść o kim (1): á potwirdził iuż [*Chrystus*] mocno łkutkiem onych o łobie powieści ich [*proroków*]. *RejPos* 221v.

e. Czyjeś zdanie na jakiś temat, pogłąd, opinia (40) : á cznoty barzo bywaią wychwalane od poetow [...]. Takouych tedi ich powiefci mamy fie dzierżec *BielŻywGlab nlb* 13; *KromRozm I Kv*; Rożnie o tych [*saduceuszach*] powiedaią wżakże opułczaiąc infzé powieści/ Byli to/ iacy łą dżi collegiaci *MurzNT* 101 *marg*; *SarnUzn* [G2]; Moiá odpowiedź/ ná powieść taką żydowłką/ tá ieft: Iefliby the łłowá tak po prołtu rozumiane miály być/ iáko żydowie niektorzy dumaią: tedy by to zá tym iść muśiáło/ że Bog rzeczy przeciwnie obiecuię *CzechRozm* 110v, 12v, 96v, 137, 146v, 156v, 193v; *ModrzBaz* 14v; Skąd iuż káždy báczyć może/ iáko fię tá powieść *X.K.* z tymi tak iálnymi piłmy ś. zgodzić może *CzechEp* 189, 140, 194, 224, 310, 349, 360, 365; *NiemObr* 74, 93; Lecz ty nowe náuki/ iż nigdy iefzcze żádnymi cudámi potwierdzone nie były/ [...] łłufznie bárzo cudá mieć máiá/ ná tak dżiwnę y niepodobne łwoie powieści. *SkarKaz* 419b.

powieść o kim (3): *CzechRozm* 136, 164v; á iabych rad iedno łłowko ácz nic od niego łłyłzał/ ktorymby tych łwoich obcych powieści/ o Bogu y o łynu iego podeprzec mogł. *NiemObr* 95.

Ze zdaniem przydawkowym dopełniającym (1): Pewná ieft powieść a włzelkiei wiary godná/ że Chriřtus Iefus przyřzedł na łwiat/ aby grzélznę zbawił *MurzHist* F2v.

W porównaniu (1): ktorzy z byłtrych rozumow łwoich/ iáko z łáydaká iákiego wypułczaią/ rozmáite mowy y powieści/ iákoby nieiákie łtrzały/ ktorymi chcą w łaiemnice Boże vgodzić *NiemObr* 96.

Zwrot: »wierzyć, wierzenie powieści« [*szyk zmienny*] (3:1): *BiałKat* 71; *CzechRozm* 85; Chceli nam tedy *X.K.* infzego zálećić (á miánowićie Bogá przed tym będącego) [...]/ niechże go też nam także z iálnego/ á nic nie wátpliwego textu łłowá Bożego/ z obietnic Bożych pokaże: [...] á wierzyć I.M. powieściam będziemy. *CzechEp* 302, 137.

Wyrażenia: »obłędliwa powieść« (1): iákoś obaczył obłędliwą być powieść ich [*Żydów*] o łynu Ezáiałzowym/ także też obaczył y tę drugą *CzechRozm* 136.

»powieść pisana« (1): Bo nie dofyć ná tym wierzyć powieści pewnéy piłanéy/ iż tak ieft/ álbo było *BiałKat* 71.

Szeregi: »dowody i powieści« (1): Iákoż nie dżiw/ iż w tak gęłtym łeśie dżiwnych Artykułow: ludzkich łwiádectw: niełpołobnych mow/ [...] niezgodnych dowodow y powieści/ iam tego prołtak vpátrzyć nie mogł. *CzechEp* 138.

»mniemania i powieści« (1): iżes mi iuż dofyć [...] o Iezufie Chriřtułie z łobą rozmawiáli/ y rozmáite mniemánie y powieści o nim żydowłkie fałżywymy być obaczyli *CzechRozm* 164v.

»mowy i powieści« (1): *NiemObr* 96 *cf* *W porównaniu*.

»powieści i rozmowy« (1): Przetoż ia/ tak wielkie y tak poważne powieści y rozmowy/ częłto z łobą rozmyłłaiąc: obaczyłem nie máłą niebełpieczność/ w tym zawodzie wezwána moiego niebełskiego. *CzechRozm* 1v.

»powieść i wywody« (1): żeby tey ich [Żydów] głupiey powieści/ y wywodom rzкомо rozumnym/ więcey wierzyć miał *CzechRozm* 85.

Wyrażenia przyimkowe: »wedle (a. według) powieści [czyjej]« = *zgodnie z czyjąś napisaną opinią* (5): gdyż Królá Polfkiégo Rzymfki (wedle powieści kácérkiéy) koronował Antykryft *OrzQuin* K; co to wždy będzie zá przyrownánie/ Chriřtuřá do Melchifedeká/ chociaż y przed wiecznym vrodzeniem/ á to według powieści dawney lámegofz Antychriřtá. *CzechRozm* 35, A5v; *CzechEp* 147, 185.

»przeciw [czyjej] powieści« = *wbrew czyjejs napisanej opinii* (1): Bo iefli [narodzenie Chrystusa] iefł niewymowione: A czemuż/ przeciw tey řwey powieści/ ták wiele o nim przeciw łobie [ksiądz *Powodowski*] mowi y piřze? *CzechEp* 177.

f. Tekst lub nauki Pisma řw. (19) : Wtem pfálmie řciąga řie powieřć [!] Dawidowá ná Kryřtuřá *RejPs* 81; Przekłéty yeřł/ ktory nye trwa w powyeřcyach tego zakonu *KromRozm II* n3, c; *KuczbKat* 200; gdyby mi co inego przyřzłó řię tłumáczýć/ nie řáme^ę Bogá řłowo/ tedybym móřł nie řłowo řłowem/ ále rzecz rzeczá wyráźáć/ ále ták řtrářzne powieřci tłumáczáć ochędořtwá mowy řzukáć/ niebezpieczná rzecz iefł. *BudBib* b3v; To nie nowiná iż niewierni ná iářnych powieřciách řłowá bože^ę nie rádzi przeřtáwáię *CzechRozm* 114v; *CzechEp* 126, 280 [2 r.]; áby [...] nád zdrowe powieřci Ewánieliey zbáwienney/ do zboru cze^ę infzego wnořić nie dopuřczáł. *NiemObr* 132, 95, 143.

W charakterystycznych połączeniach: jasne powieřci (powieřć), proste, srogie, stara, straszne, szczyre, wierna, zdrowe (3).

Zwroty: »słuchać powieřci (G sg); słyřeć powieřci (A pl)« (2;1): A iefli kto nie řłucha powieřci nářzey [Si vero quis non auscultat verbo nostro]/ tego przez řiřł oznaymićie *BibRadz* 2.Thess 3/14; *RejAp* 1v; *NiemObr* 73.

»wierzyć powieřciom« (1): A przetoż wierzyć obiémá powieřciom mamy/ y themu że řpolná řeká z Oycem řtwarzáł/ [...] y themu że go zowie řtworzycielem. *SarnUzn* C5v.

Szereg: »řłowa i powieřci« (1): chodař niektore řłowá y powieřci ie^ę [řw. *Jana*]/ zdádzá řię przy trudnieřłym *NiemObr* 96.

Wyrażenie przyimkowe: »z powieřci [czyjej]« = *na podstawie řłów Pisma řw. (1):*

~ *Wyrażenie:* »z nieomyřnej powieřci« (1): A pewnie káždy to wiedzieć móže/ z nieomyřnej [!] powieřci Páwłá s. iż to iefł [...] opieká iego nád káždym řwowlonie bez zakonu mieřzkáięcym. *RejPos* 44v. ~

W przen (1) :

Wyrażenie: »powieřci ust moich« (1): [*Mądrořć mówi w Księdze Przysłów:*] A ták řynowie słyřayćie mię/ á pilnuyćie powieřci vřł moich [*attendite eloquiis oris mei*]. *BudBib Prov* 7/24.

g. Treřć pozwu (2) : IEřli powodowa řtroná řtráři Pozew przed wkroczeniém w práwo/ [...] tedy będzie móřł pozwáć łobie winowátégo innym pozwem ná křřtářł piérwřłégo: ktory ácz w řwéy powieřci [in sua narratione *JanStat* 531] od piérwřłégo řtráconégo różny będzie: ále gdy tylko iednęž w łobie rzecz áłbo řummę będzie zámykáł: tákowy pozew będzie miał mieyřce v řádu *SarnStat* 567 [idem] 827.

Synonimy: *gadanie, mowa, mowienie, rzecz, rzeczenie, słowa; A.a., B.a. historyja; A.b., B.b. informacja, wiadomość; A.c., B.c. przysłowie, sentencja; A.d., B.d. prorocstwo; A.e.α. baśń, nowina, plotka, posłuch, słuch, wiadomość; A.e.β., B.e. mniemanie, opinia; A.f., B.f. nauka.*

Cf **OPOWIEDANIE, POWIEDANIE, POWIEDZENIE, PRZEPOWIEDANIE, PRZEPOWIEŚĆ, PRZYPOWIEŚĆ, 1. WIEŚĆ**

KW, ALKa